

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XXXVII. Libanivs Gallvs, Ioanni Trithem. Spanhemensis cœnobii digniß.
abbati S.

urn:nbn:de:0128-1-17336

Trithem

Opera
Historia

ad quam festinamus omnes, Christus autem Iesus via est humilis per quam itur in cœli.
 Quisquis ergo in excelsum ascendere montem æternæ felicitatis desiderat, viam humili-
 tatis non omittat. Et ideo quantumcunq; in hoc mundo siue discendo siue beneficiendo
 profecerimus, magis cogitare debemus quid nobis desit quam quid nobis adsit. Nam &
 plura nescimus quam didicimus, & plura negleximus quam fecimus bona. Quod fideliter
 considerans beatus Augustinus in quodam loco dicebat: *Laudabilior est animus cui nota est
 infirmitas propria, quam qui ea non respecta, maria mundi, vias siderum, fundamenta terrarum, &
 fastigia scrutaretur caelorum.* Et facit Hieronymus in quadam epistola: *Hæc est, in omni-
 bus sola perfectio, vera suæ imperfectionis cognitio, quia magnus ad Deum ascensus est propria infirmi-
 tatis sententia. Sacra virtus humilitas fundamentum & custos est omnium virtutum.* Erubescant
 igitur omnes elati, qui locum in cordibus suis concedunt superbiæ, cum sciant per solam
 humilitatem iter mentis esse in cœlum. Audiant qui se magnos inter sapientes huius
 mundi existimant, tunc Socratem ab Apolline sapientiæ palmam primo fuisse adeptum,
 cum post multorum studia annorum hoc se tandem scire profiteretur, quod nesciret.
 Frustra enim appellamur Christiani, si Christum non fuerimus secuti, qui propterea viam
 se in Evangelio dixit, vt conuersatio magistri, viuendi norma fieret discipuli, & illam hu-
 militatem imitetur Christianus, quam semper exhibuit Christus. Virtutum stabile fun-
 damentum est humilitas, quæ si fuerit intermissa, quid cæterarum congregatio virtutum
 nisi ruina quadam erit dicenda? Est enim primum hominis sapientiam affectantis confi-
 derare, qui ipse sit, quid intra se, quid extra. Item quid supra, quid infra, quid contra, quid
 ante se, quid post se. Hæc contemplatio quadripartitum parit fructum. Vilitatem sui, cha-
 ritatem proximi, contemptum mundi, amorem Dei. Et hæc est via ad veram sapientiam,
 quoniam sine humilitate omnis humana doctrina inutilis, cum superbia vero profus est
 contemptibilis. Omnibus ergo per studium scripturarum ad sapientiam contendenti-
 bus superbia in primis cauenda est, quoniam sicut nullus sapiens est superbus, ita qui super-
 bus est ad sapientiam nunquam perueniet. Initium enim omnis peccati superbia est in
 angelis & in hominibus. Non parit superbiæ inuidia, sed potius inuidiam superbia fa-
 cit. Non enim inuidet nisi amor excellentiæ. Amor autem excellentiæ superbia vocatur,
 quæ cum sit malum in hominibus, Deo non placet, sacra dicente scriptura: *Superbis Deus
 resistit, humilibus autem dat gratiam.* Idcirco nobis timendum est, ne superbientes cadamus, 30
 Deo permittente, leui etiam occasione, vt Sophocles ait:

Humilitas
magnum
bonum est
& Deo gra-
tia.

10an. 14.

Superbia est
initium om-
nis pecca-
ti.

10an. 4.

Ἄλλ' ἀσφραγισθὲν καὶ σῶμα γεννηθὲν μέγα,
 Δοκίμ' ἀνέστις αἰ δὲ σὺ μὲν κενὸν.
 Sed virum oportet, etsi corpus natum habeat magnum,
 Existimare posse cadere, etiam a paruo malo.
 Et Phocylides contra superbiæ pulchre monuit dicens.
 Μὴ γαυρῆ σοφίᾳ, μὴ δ' ἀλλοτ' ἐνὶ πολέτῳ,
 Ἐξ ὀδοῦ σοφῶς, δ' ὕψους ἀμαλ' πολέτῳ.
 Non extollaris sapientia, neq; fortitudine, neq; diuitiis,
 Vnus Deus est sapiens, potens simul, & prædiues.

Cætera vitia in malis tantum operibus valent, superbia vero in bonis maxime ope-
 ribus est cauenda. Cum autem sit odibilis coram Deo & hominibus superbia, recte facis a-
 mice, te coram vtriusque humiliando, vt gratiam consequaris. Narciscum in inquiren-
 dis occultioribus nimis curiosum, vt vana dimittat studia, & nunc & antehac saepe hortat-
 us sum, qui nescio quid magni somnians, aureos sibi montes in breui nascituros promit-
 tit. Sinamus eum, pergat cæcus itinere cœpto, donec suo se frustratum desiderio intelligat,
 quemadmodum & cæteri ante eum omnes qui eadem fatuitate laborarunt. Fluctuare ali-
 quantum coepit audiens ex nobis earum periculum & difficultatem rerum, quas sine præ-
 ceptore insequitur. Tuarum vero petitionum ex eo recipies solutionem. Vale sanus: Ex
 Neofecti 24. mensis Augusti Anno 1505.

XXXVII.

LIBANIUS GALLVS, IOANNI TRITHEM. SPANHEMENSIS
cænobii digniss. abbati S.

NVLLA mihi requies mentis, o pater Trithemi, donec euincamus hanc horam, non
 dixerim malorū, sed exercitationis. Ad laborē sumus nati, laboremus agēdo simul &
 patiēdo, quoniam sic penitus oportet expeditq; nobis. Nō metuas hanc hominū aduer-
 sum te inuidiam, dabit enim rebus tuis fortē in breui meliorē. Eius amore patiēter tolera,
 qui pro

via est humilis per quam iter est certum
 ad felicitatis desiderata, viam humili-
 tatis mundi siue discendo siue benevolentia
 desit quam quid nobis adit. Nam de
 us quam fecimus bona. Quod si dicitur
 cebat: *Laudabilior est animus cuius ratio
 di, vias fiderim, fundamenta terrarum, et
 quadam epistola: Hec est inquit quomodo
 agnus ad Deum ascensus est propria infir-
 matus est omnium cursum. Eruditione
 cedunt superbia, cum sciant per solam
 qui se magnos inter sapientes iustus
 entia palmam primo fuisse adque
 lem scire profiteretur, quod necesse
 non fuerit secuti, qui propterea viam
 di norma fieret discipuli, & illam hi-
 hibuit Christus, Virtutum habitudo
 quid caterarum congregatio virtutum
 hominis sapientiam affectans con-
 d supra, quid infra, quid contra, quid
 tum pari fructum. Vilitatem sui, &
 ei. Et hac est via ad veram sapientiam,
 inutillis, cum superbia vero procius et
 oturarum ad sapientiam contendenti-
 nullus sapiens est superbus, ita qui imper-
 am enim omnis peccati superbia est
 iudicia, sed potius inuidiam superbi-
 or autem excellentia superbia vocantur,
 r, sacra dicente scriptura: *Superbia
 mendum est, ne superbia cadamus, quod
 les ait:**

magnum,

nuit dicens.

diuitis,

es.

superbia vero in bonis maxime opo-
 eo & hominibus superbia, recte facit
 onsequaris. Narciscum in persequen-
 studia, & nunc & ante hac saepe hunc
 tibi montes in breui nasciturus promi-
 ce suo se frustrarum desiderio intellego,
 lem fatuitate laborarunt. Fluctuant
 & difficultatem rerum, quas in pre-
 recipies solutionem. Valeamus. Et

THEM. SPANHEMENSIS

bati S.

donec euineamus hanc horam, non
 sumus nati, laboremus agere loquimur
 obis. Non metuas hanc hominum adue-
 ni meliorē. Eius amore patietur totum
 quipra

Tritemius,

qui pro te mortuus est in cruce, ne contristeris, sed tacitus mēte tranquilla sequere Dei cō-
 filium, quoniam aliorum vocaris. Custodi propositum tuum, neque diuitias cures, neque
 vanissimos mundi honores. Finem cogita quo tendimus, principii ama unde sumus. Tri-
 temium te precor agnoscas ter mentis acie magnum, Christianus imitando Christū, mo-
 nachus contemnendo mundum, & philosophus non admittendo perturbationem, cum
 sis ter magnus, & in Christi amore beatus tandem euades. Saturnum aliquantulum quo-
 niam tibi non satis prospere mouetur, quod & prædixeram cū præfens tecū in tuo essim cœ-
 nobio, declinandum scias. Marte quidem & Mercurio in breui (crede mihi) cū bona quā-
 uis humili conditione releuaberis. Neque enim Deus te derelinquet, o Tritemi, neque Liba-
 10 nius. Audi consiliū eius quem contemnere non licet. Da locum inuidiæ, meliora tibi pa-
 rantur. Post quindecim Lunas vocantem sequere nec prius. Vade nunc vocante philocry-
 pho magno cœlo patefacto reuerfurus, tum aut me aut nūcium meum Neomeci videbis.
 Libros autem tuos archanorum testes caue Saturnus aspiciat. Itineri esto paratus, & nihil
 obliuiscaris corū, quæ ad nostra conducunt. Silentio anacrisim serua, nec ante tempus e-
 mitte columbā. Caput erige sursum neque deflectito. Peenos linque mēdaces, vt intelligāt
 ferro quid bonum. Caue, o Tritemi, ne solis radios cauernis inducas, quoniam perniciosi
 dracones. Ac rē sublimiorē non nisi semel abscondas in terram. Bobus & capris non porri-
 gas tuum panem, nec spiritum per ianuas minores emittas. Vnus esto tecum, & caue ne so-
 lus. Multitudinē fugito omnem, quia vnum est omnia, & sine vno est nihil. Manu caueam
 20 ne ducas, sed baculo tantum. Aquam vino non misceas, nec sit in mensa tua panis duplex.
 Aues in sole non nutrias sed in umbra, & canibus non ostendas penitus vitrum aut specu-
 lum, quia periculosum est. Vmbra ne verberes, quoniam iniuria est solis. Formicis vtere, si
 auium captu forsitan delectaris. Lucē in aqua diuide, ne congelata stridescat. Animi quietior
 esto, nec deficias, o Tritemi, quoniam si alius nemo tui curam habere voluerit, recte Liba-
 nius habebit. Sunt nobis amici Reges & potentes, qui te nomine tantum scientes libentis-
 sime fouebunt. Nihil permittit omnipotens sine causa, nec desperandum est de summa
 bonitatis clementia. Scio quod timeas Deum, & mentis acumine sublimatus nec prospere
 mundi curas, nec formidas aduersa. Vnde talem te nactus discipulum, omnia quæ mea
 sunt tibi libenter communicauit. Tu tantum in Christo manēs fidelis, in vno solo, quod li-
 cite potes, Pythagoricus esto. Vale plusquam alter ego in eo qui solus est semper. Ex san-
 30 cto Quintino 6. die mensis Iulii Anno 1505.

XXXVIII.

IOAN. TRIT. ABBAS SPANHEMENSIS LIBANIO
 suo præceptori unico salutem.

LITERAS tuas dulcissimas, præceptorum optime, 14. die mensis Iulii apud Coloniam
 Agrippinam, vbi conuentus celebrabatur Alemanniæ principum, Rege nostro præsen-
 te, accepi, legi, & intellexi. Sequar consiliū quod dedisti, tamen si grauissimum futurum
 40 sit murmur inter nostros, quorum in me lingua bæchabitur. Melantrius torum eum suis
 in nos malum suscitauit, quem non dubitamus casurum in foueam quam parauit. Paria
 nobis consuluit tuis noster Astrophilus dictis, nec in vno quidem deflexit sententiam. Vo-
 cauit me princeps Marchio Coloniæ, & obtinuit vt cum eo vadam, ad tempus māsirus in
 Marchia. Tua custodiam non modo præcepta, sed & consilia pro viribus ipsa. Bobus & ca-
 pris foenum subtraxi, & magnum mihi cum simis bellū, sed hætenus victor euasi. Magno
 tui desiderio feruet Ioachim Brandenburgensium Marchio, princeps æterna memoria di-
 gnus, iuuenis annorum vnus & viginti, peritus lingua latina, & studiosissimus veræ sapi-
 entia amator. O si vnquam fieri posset, vt te coram videre & alloqui mereretur. Huma-
 50 nissimus est princeps, & qui discere non solum non erubescit, sed & maxime cupit. Vellem
 ad eum scriberes quam primum, à nobis argumentum sumens, mitteresque aliquid ex of-
 ficina Pelagii. Ita velim agas, quatenus vter nostrum exierit prior, qui remansit alterius sui
 hæres esto. Consolationibus tuis fortior mens facta est, tibi que vicem reclinat libens
 quam debet. Ora mecum, precor ad DEVM, vt quod volumus, maximeque velle debe-
 mus, nobis ille concedat. Scribo sapienti & DEO dilecto sacerdoti, qui nos iuuare
 potest precibus & votis, vt mens reformetur inuersa, sit vnum in amore & cognitione
 vnus summi boni, PATRIS, & FILII, & SPIRITVS Sancti, gratiam assecuta
 principii, à quo multitudine labitur, vnitatem ad ipsum reformatur. Vtinam o præ-
 ceptorum omnium post DEVM fidelissime, vel nunc tandem fieri possit quod
 optau-

Rr 4

optau-